

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Σύγχρονες εξελίξεις στη Νευροψυχολογία

Το ειδικό τεύχος του περιοδικού «Ψυχολογία» είναι αφιερωμένο στη Νευροψυχολογία και πιο συγκεκριμένα σε μερικά από τα θέματα που απασχολούν το συγκεκριμένο κλάδο στην Ελλάδα σήμερα. Είναι το πρώτο ειδικό τεύχος που ασχολείται με αυτό το γνωστικό αντικείμενο σε μια προσπάθεια οι προβληματισμοί και οι λύσεις που προσφέρει να γίνουν γνωστές σε όλα τα μέλη της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας.

Η νευροψυχολογία οριοθετήθηκε ως αυτόνομος κλάδος της ψυχολογίας στα τέλη της δεκαετίας του 1980. Ως κλάδος της ψυχολογίας ασχολείται με την αμφίδρομη σύνδεση που υπάρχει μεταξύ του εγκεφάλου και της συμπεριφοράς. Υποστηρίζει τη διεπιστημονικότητα μεταξύ διαφόρων γνωστικών αντικειμένων της ψυχολογίας, όπως η εξελικτική, η σχολική, η δικαστική, η γνωστική φυσιολογία, η κλινική αποκατάσταση και η ψυχολογία της υγείας (APA, 1989, Division 40). Η Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία που ιδρύθηκε το 1990, όταν δημιούργησε κλάδους ειδικότητας συμπεριέλαβε και τη νευροψυχολογία μέσα σε αυτούς. Στο πλαίσιο, λοιπόν, της επικοινωνίας των μελών της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας αποφασίστηκε από τον κλάδο της νευροψυχολογίας η συγγραφή του παρόντος ειδικού τεύχους. Σταθερός προσανατολιστικός άξονας των επιμελητών είναι η παρουσίαση των περισσότερων από τις ερευνητικές αναζητήσεις γνωστών επιστημόνων που εργάζονται στον κλάδο της νευροψυχολογίας, ώστε μέσω αυτού να καταδείξουν τη διεπιστημονικότητα του συγκεκριμένου κλάδου.

Ο ρόλος που διαδραματίζει η παρεγκεφαλίδα στην ανάπτυξη των γλωσσικών λειτουργιών και η παρουσίαση των σημαντικότερων ερευνητικών και θεωρητικών δεδομένων στο συγκεκριμένο θέμα περιλαμβάνονται στο άρθρο των Γεωργία Ανδρέου, Φίλιππου Βλάχου και Νικόλαου Χαφτούρα. Μάλιστα, αξίζει να τονιστεί ότι στο συγκεκριμένο άρθρο περιλαμβάνονται και τα προκαταρκτικά στοιχεία της νευροψυχολογικής μελέτης που διεξάγεται στην Ελλάδα για το συγκεκριμένο θέμα.

Στο άρθρο «Η επίδραση της νικοτίνης στις επιδόσεις της μνήμης και στην ηλεκτροφυσιολογική διαμόρφωση του P300», ο Αργύρης Καραπέτσας και ο Νίκος Ζυγούρης εξετάζουν τις επιπτώσεις μιας καθημερινής συνήθειας στην εγκεφαλική δραστηριότητα. Μάλιστα, χρησιμοποιούν στην έρευνά τους μια σύγχρονη μέθοδο αντικειμενικής αξιολόγησης της εγκεφαλικής λειτουργίας, γεγονός που καθιστά τα αποτελέσματα της έρευνάς τους πιο αξιόπιστα. Οι απεικονιστικές μέθοδοι καταγραφής της εγκεφαλικής δραστηριότητας αποτελούν στις μέρες μας ένα απαραίτητο εργαλείο που μπορεί να βοηθήσει στην καθημερινή κλινική πράξη τους ψυχολόγους από διάφορες ειδικότητες.

Ακολουθούν άρθρα που περιλαμβάνουν συγκεκριμένες προσεγγίσεις στο χώρο της νευροψυχολογικής αποκατάστασης. Αρχικά παρατίθεται η εργασία της Αύρας Κουγιουμτζή που ασχολείται με τη «Γνωστική θεραπεία αποκατάστασης μετά από εγκεφαλική διαταραχή». Η συγκεκριμένη έρευνα πραγματεύεται την αποτελεσματικότητα των τεχνικών της γνωστικής αποκατάστασης σε ασθενείς που αντιμετωπίζουν εγκεφαλική δυσλειτουργία. Επίσης, το άρθρο της Ελένης Τσάνταλη και της Μάγδας Τσολάκη με τίτλο: «Η αποτελεσματικότητα της γνωστικής παρέμβασης στις μνημονικές διαταραχές στα πρώτα στάδια της νόσου Alzheimer» πραγματεύεται την ίδια θεωρία αποκατάστασης που χρησιμοποιήθηκε στη βελτίωση των ασθενών που πάσχουν από τη συγκεκριμένη εκφυλιστικού τύπου

άνοια. Μάλιστα, παρουσιάζονται και τα ερευνητικά αποτελέσματα που προέκυψαν μετά την εφαρμογή της συγκεκριμένης θεραπευτικής προσέγγισης σε ανοϊκούς ασθενείς.

Το άρθρο των Λάμπρου Μεσσήνη, Ιωάννας Τσάκωνα, Παναγιώτη Κολλάρα, Σόνιας Μαλεφάκη και Παναγιώτη Παπαθανασόπουλου διερευνά τα νευροψυχολογικά ελλείμματα οροθετικών στον HIV ασθενών σε διάφορα στάδια της λοίμωξης. Είναι μια ερευνητική εργασία που εντοπίζει τις νευροψυχολογικές δυσλειτουργίες συμπτωματικών οροθετικών στον HIV ασθενών και τους συγκρίνει όχι μόνο με υγιείς, αλλά και με τους ασυμπτωματικούς ασθενείς.

Τέλος, στο άρθρο της Μαρίας Κοτίτσα επιχειρείται η βιβλιογραφική ανασκόπηση της χρήσης κλασικών νευροψυχολογικών δοκιμασιών αξιολόγησης στη διερεύνηση των ανώτερων γνωστικών λειτουργιών. Μάλιστα, επιχειρείται και η σύνδεση της νοητικής λειτουργίας του σχεδιασμού με συγκεκριμένες εγκεφαλικές περιοχές. Εκτός, όμως, από τις κλασικές νευροψυχολογικές δοκιμασίες, προτείνονται και συγκεκριμένες προσομοιώσεις στον ηλεκτρονικό υπολογιστή που, ίσως, μπορούν να βοηθήσουν στην αξιολόγηση των εξεταζομένων σε συνθήκες της πραγματικής ζωής και όχι μέσα στο εργαστήριο.

Μέσα από όλα τα άρθρα αυτού του ειδικού τεύχους, που είναι αφιερωμένο στη νευροψυχολογία, ο αναγνώστης αποκτά μια σφαιρική ενημέρωση για την ποικιλία των προσεγγίσεων που προσφέρει η νευροψυχολογία στην αξιολόγηση και αντιμετώπιση διαφόρων ελλειμμάτων που ενδέχεται να εμφανιστούν στη ζωή ενός ανθρώπου. Ελπίδα μας είναι αφενός ότι μέσα από αυτό το ειδικό τεύχος θα επιτευχθεί η ενημέρωση των αναγνωστών του περιοδικού για τις ερευνητικές προσεγγίσεις της νευροψυχολογίας και αφετέρου ότι το ίδιο το ειδικό τεύχος θα λειτουργήσει ως ερέθισμα για περισσότερη έρευνα στην Ελλάδα. Ελπίζουμε, τέλος, ότι θα αποτελέσει εφελτήριο για την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ ανθρώπων διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων με στόχο τον εμπλουτισμό της ελληνικής βιβλιογραφίας πάνω σε νευροψυχολογικά θέματα, η οποία θα περιλαμβάνει τα νευροψυχολογικά ελλείμματα και τον τρόπο της θεραπευτικής τους αποκατάστασης λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού πληθυσμού, όπως έχουν διαμορφωθεί στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Ιούλιος 2007
Αργύρης Καραπέτσας &
Αναστασία Αλευριάδου
Επιμελητές Έκδοσης